

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

Het is zomer. Komkommertijd. Rustig op het eiland. Al was het maar omdat je het eiland niet af kan en evenmin er gemakkelijk op kan komen. Wat dat betreft is het beleid van zowel Winair als dat van de lokale overheid een beetje duister. Of, zo u wilt, niet-transparant. Onder verwijzing naar elkaar gebeurt er niets. Winair vliegt niet want het Openbaar Lichaam geeft geen toestemming. En het Openbaar Lichaam vindt dat binnen de BES het verkeer gewoon kan plaatsvinden maar stelt vast dat Winair geen vluchten beschikbaar stelt.

Of het Openbaar Lichaam hier helemaal eerlijk is, vraag ik mij af want ook met de boot kun je niet zomaar naar Saba varen, daarvoor krijgt de duikschool in elk geval geen toestemming of een ontheffing van een verbod op... *tja, op wat eigenlijk?* Duikscholen op Saba, Sint Eustatius en Bonaire bedachten een uitwisselingsprogramma omdat binnen de 'BES-bubble' verkeer van personen gewoon mogelijk zou zijn en het wellicht een aardige gedachte en samenwerking zou zijn als duikers van het ene eiland een paar dagen op het andere eiland zouden zijn om duiken te maken. Maar als je dat dan werkelijk wil organiseren dan stuit dat op allerlei bezwaren.

Kortom, de mond is vol over werkgelegenheid tot je daar als ondernemer ook werkelijk een creatieve invulling aan wil geven, dan geeft de lokale overheid niet thuis. Sterker, je zou hulp verwachten om deze creatieve gedachte tot werkelijkheid te laten worden maar niets van dat al. Grenzen, althans die van Sint Eustatius, blijven hermetisch gesloten.

Noot: Enkele dagen geleden zijn, in het kader van de lokale verkiezingen komend najaar, twee sprekers aanwezig geweest in Lions Den: Chris Johnson van Saba (nu woonachtig en werkzaam op Sint Maarten) en Nina den Heyer van Bonaire: gewoon invliegen en een of twee dagen later weer uitvliegen. Geen quarantaine? Nee, kennelijk niet. Iets met Orwell en varkens: zijn ze nu allemaal gelijk of zijn er sommige die toch meer gelijk zijn dan andere? Je weet het niet. Zoals met alles (al sinds februari 2018!): transparantie is volledig afwezig.

Sprekend over verkiezingen. Ook in Europees Nederland spelen de verkiezingen een steeds nadrukkelijker rol. We volgden in dat kader hoe het CDA een nieuwe lijsttrekker heeft gekozen. Het blijkt Hugo de Jonge te zijn geworden. Dossievreter pur sang, Pieter Omtzigt, die veel respect heeft afgedwongen met het op de knieën krijgen van de Belastingdienst in de toeslagenaffaire, is goede tweede geworden (*en wordt het daarmee dus niet*). Benieuwd hoe dit verder verloopt.

Vanuit het gezichtspunt van de inwoner van Sint Eustatius (maar ook die van de overige Caribische eilanden in het koninkrijk) is het wel belangrijk hoe de verschillende partijen kijken naar dit deel van het koninkrijk, of meer in het bijzonder: naar Caribisch Nederland.

Het lijkt me dat vriend en vijand het erover eens zullen zijn dat geen der eilanden in het Caribisch deel van het koninkrijk een zelfstandig land buiten het koninkrijk zal kunnen zijn. Daarvoor is - in het

algemeen - de economie per eiland te zwak en niet divers genoeg. Een zelfstandig bestaan binnen het koninkrijk, zoals Curaçao, Aruba en Sint Maarten, lijkt tot op heden evenmin een onverdeeld succes: te veel onrust, te gemakkelijk vasthouden aan het comfortabel pluche terwijl de bevolking niet evenredig deelt in lusten van enkelen (maar wel in de lasten van allen) ¹.

Geluiden als "*maak van alle zes de eilanden een gemeente en in gezamenlijkheid een provincie en voeg deze integraal in, in het Nederlandse koninkrijk*" hoor ook ik wel eens. Hoewel ik de gedachte erachter meen te begrijpen, lijkt het me toch geen structuur met toekomst, en wel om twee redenen. Ten eerste hebben de eilanden weinig met elkaar gemeen en ten tweede komt er dan toch weer een hiërarchie met een hoofdeiland en bij-eilanden. Een dergelijke hiërarchie doet geen recht aan de trots, gevoelens en cultuur per eiland (zo hebben de afgelopen decennia ons geleerd).

De constructie die mijns inziens het meest recht doet aan genoemde trots, gevoelens en cultuur enerzijds én waarbij de eilanders optimaal delen in de rijkdom van Europees Nederland anderzijds, is die van het openbaar lichaam. Een constructie die al bestaat en - per definitie - bijzonder flexibel is. Per eiland komt Europees Nederland in overleg met de betrokken eilandbewoners (wettelijk) overeen welk deel van het publiek bestuur door Europees Nederland zal worden verzorgd (over bijvoorbeeld Defensie bestaat al een brede consensus: laat Europees Nederland hier maar zorg voor dragen!) en welk deel door het eiland zelf. Op die manier is het Statuut feitelijk overbodig geworden en kom je maximaal tegemoet aan hetgeen autonoom kan worden gedaan. Dit alles onder de veilige Nederlandse paraplu met een Rijksgroondwet.

Noot: In Caribisch Nederland zie (en ondervind) ik dat de inkomstenbelasting een zaak is van de BES-eilanden. Op zichzelf niet verkeerd maar Caribisch Nederland heeft al een Gini-factor die ongeveer 30% hoger ligt dan die van Europees Nederland (en daarmee een evenredig schever inkomensverdeling kent) terwijl ze een 'flat fee' rekent voor zo goed als alle inkomens, in plaats van een progressieve heffing die de sterkste schouders de zwaarste lasten laat dragen. Voor mij een onbegrijpelijke combinatie.

Ook voor de drie BES-eilanden is deze situatie (i.c. met in beginsel gelijke wetgeving behoudens gerechtvaardigde uitzonderingen) tot op heden maar gedeeltelijk ingevuld. Om te beginnen is het Burgerlijk Wetboek in Caribisch Nederland niet gelijk aan dat in Europees Nederland, maar zo zijn er meer kleinere en grotere, maar in elk geval onbegrijpelijke en niet-rechtvaardige verschillen. Er zullen wellicht zaken moeten worden aangepast maar volgens mij doe je in elk geval *alleen in deze door mij genoemde constructie (i.c. zes eilanden, zes openbare lichamen)* werkelijk recht aan allen!

Belangrijk in dit alles is dat een werkelijk open overleg plaatsvindt. Ook op het eiland waarop ik zelf woon (Sint Eustatius) wordt niet open en vrij met inbreng van allen gediscussieerd over de toekomst

---

¹ De eerlijkheid gebiedt wel op te merken dat ook in Europees Nederland het enige tijd (enkele eeuwen) heeft geduurd voor de democratie is, zoals hij nu bestaat. Kortom, je zou hier kunnen opmerken dat de eilanden in een leerproces zitten...

van het eiland of over de constitutionele relatie met Europees Nederland (*al heel lang niet en de bestuurlijke interventie van februari 2018 heeft daarin absoluut geen verbetering gebracht*). Ik zou dan ook willen zeggen, alvorens stappen te maken in dit (koninkrijks)domein: begin met een werkelijk open overleg per eiland!

Wanneer ik via de website van de verschillende politieke partijen kennis neem van de visies op 'koninkrijksrelaties', 'Caribisch deel van het koninkrijk' of 'Caribisch Nederland' dan vallen mij onder andere de volgende zaken op:

- Een Gemeenebest met de Caribische landen van het koninkrijk. Bedoeld wordt een samenwerking met onafhankelijke en soevereine staten. Een weinig empathische benadering die het dichtst bij "doe er maar afstand van" staat, hetgeen - gelukkig - onder de huidige omstandigheden een onmogelijkheid is (gegeven onze relatie met de Verenigde Naties).
- Mooie woorden als "toezien op integriteit van bestuur en van goede rechtshandhaving en grensbewaking, versterking van de kustwacht, verbeteren van het economisch perspectief, bijvoorbeeld door het tegengaan van armoede en betere infrastructuur, op voorwaarde van goed bestuur en degelijke financiële verantwoording". Hoe we dit alles willen gaan bereiken blijft ongewis: een open overleg over de toekomst op basis van gelijkwaardigheid zie ik er in elk geval niet direct uit voortvloeien.
- Ook zaken die wáár zijn worden genoemd. Inderdaad praten we (in Europees Nederland) nog te veel *over* en niet *met* de bewoners van de eilanden en ontbreekt het in Europees Nederland aan vertrouwen in de Caribische mede-Nederlander.
- Door de bijzondere relatie met Nederland komen de Caribische eilanden in aanmerking voor Europese fondsen en EU brede samenwerkingsovereenkomsten zoals het Erasmus+ programma. Feitelijk wáár maar ik zie het niet gemakkelijk gerealiseerd worden in concrete projecten voor de eilanden; ik denk nu bijvoorbeeld aan het PSO-programma van de Europese Unie in relatie tot het openbaar (vlieg)vervoer tussen de BES-eilanden.

Afrondend zou ik u twee zaken willen meegeven:

- praat (en laat de regering praten) *met* en niet alleen maar *over* de eilanden en hun bewoners;
- neem vóór de verkiezingen in Europees Nederland de Caribische zaak in constructieve zin op in uw partijprogramma; de hierboven [blauw gemarkeerde tekst](#) zou mijns inziens daarbij een goede start kunnen zijn.

Geniet van uw reces!

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.